

RECENSIONES

J. MEERBERGEN, Pr., *Priesternamen uit de Geuzentijd, de Beloken Tijd en de Boerenkrijg*, 148 blz., Tongerlo, 1951.

Piëteitsvol heeft de Schr. in dit werkje de namen verzameld van de vele priesters, die tijdens de drie opgegeven perioden vervolging en marteling te verduren hadden. Het is geen dorre lijst van namen geworden. De Schr. heeft op een leesbare wijze en met voldoende pakkende détails het wedervaren verhaald van deze schare talrijke priesters. Een systematisch doorpluizen van de plaatselijke archieven zal voorzeker nog de lijst der vervolgte en gemartelde priesters doen aangroeien, vooral voor hetgeen de Geuzentijd aangaat. Zo staat b.v. te lezen op een cijsregister van de parochiekerk van Waalwijk en Bezooien van het jaar 1563 (Arch. Abdij Tongerlo, A. VI. 61) : « Frater Henricus de Eyndovio pastor ecclesiae de Waelwijck et Bezoyen indignus, qui tempore guesorum propter catholicam fidem veterisque religionis defensionem expulsus multaque inaudita opprobria perpessus, ad extremum usque invictus et in officio pastoralis indeficiens permansit. » Op blz. 22-23 wordt de marteldood beschreven van Petrus Jansen van Tongerlo, en op blz. 24-25 deze van de martelaren van Gorcum, waaronder twee Norbertijnen van Middelburg : Andreas en Jacobus.

In een tweede hoofdstuk worden de priesters opgesomd die tijdens de periode van de Beloken Tijd werden vervolgd en gedeporteerd. Aan de hand van brieven en aantekeningen der gedeporteerden wordt de lijdensweg van deze priesters in zijn naakte werkelijkheid voorgesteld. Ook voor deze jaren kan de lijst nog aangevuld worden. Voor hetgeen de Tongerlose onderhorigen betreft moet nog vermeld worden de Billemont, oud-vicariss van het Besloten Hof te Herentals; Stephanus Swaans, onderpastoor te Oelegem; Adriaan Heylen, pastoor te Olen e.a. Deze laatste werd verbannen over de Rijn. Slechts twee Norbertijnen : C. L. Wijns van Averbode en

Mich. Caroly van Bonne Espérance staan in dit werk opgetekend. Voor hetgeen de periode van de Boerenkrijg aangaat (3de Hoofdstuk) komen er meerdere norbertijnen in voor : Grimbergen, blz. 94; Tongerlo, blz. 98, 102, 104; Postel, blz. 102; Averbode, blz. 104, 113; Park, blz. 114; Dielegem, blz. 119.

Een laatste hoofdstuk handelt over de priesters die ten gevolge van mishandelingen, van gevangenneming of van onderduiking zijn gestorven in het vaderland zelve; vervolgens komt de lijst van hen, die in de vreemde waar zij verbannen waren, zijn bezweken. Ook tussen deze heldhaftige priesters staan meerdere norbertijnen vermeld o.a. van Tongerlo, Averbode, Park, Dielegem en Drongen (blz. 129, 130, 131, 134, 135, 136).

Schr. heeft zijn gegevens geput uit de archieven en vooral uit werken, die over deze gebeurtenissen handelen. In voetnota's staat telkens de bron opgegeven, hetgeen verdere opzoeken vergemakkelijkt. Dit werkje zou aan gebruikswaarde hebben gewonnen, indien de Schr. een alfabetisch namenregister aan de tekst had toegevoegd. De grote verdienste van dit werk is, dat de Schr. op een leesbare en aangename wijze de talrijke priester namen heeft samengebracht. Dit overzicht, bondig en klaar, toont aan met welke heldhaftigheid onze geestelijke broeders in het verleden trouw zijn gebleven aan het geloof. Moge dit werk een ruime verspreiding genieten, opdat de herinnering aan de voorvechters uit die troebele tijden zou levendig blijven. Decet meminisse fratrum !

Tongerlo.

Milo KOYEN.

* * *

DR. RUDOLF GREMINGER, *Die Gütergeschichte der Prämonstratenserabtei Rüti im Kanton Zürich* (Züricher Dissertation) Affoltern 1950. 132 Seiten, 1 Karte.

Auf der wirtschaftlichen Entwicklung dieser wenig bekannten und in der Ordensgeschichte kaum beachteten Abtei sehen wir, dass Rüti vermögend und ansehnlich war, und die Rückschlüsse auf die geistige Entwicklung, die uns die Dissertation gestattet, lassen erkennen, dass es allzeit bis zu seinem gewaltsamen Ende 1525 ein innerlich gesundes Kloster war. Interessant ist es, diese Wirtschaftsgeschichte nach ihren lokalen Eigenheiten durchzugehen. Wir stossen meines Erachtens mehr auf solche Besonderheiten, als der Autor es vielleicht erkannt hat.